

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 371/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., zastúpeného JUDr. Jozefom Podobom, Advokátska kancelária, Bratislavská 354/32, Dubnica nad Váhom, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV Pz 28/14/1000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2014 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV Pz 28/14/1000.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo v rámci vedeného prípravného konania vznesené obvinenie pre trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) uznesením ČVS: ORP-18/OVK-NM-2013 z 18. marca 2013, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť. Prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením č. k. Pv 131/13-9 z 31. mája 2013 sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Sťažovateľ uvádza, že toto uznesenie okresnej prokuratúry mu nebolo bezodkladne doručené.

Uznesením ČVS: ORP-79/OVK-NM-2011 z 15. júla 2013 bola podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku trestná vec sťažovateľa vedená pre trestný čin podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) Trestného poriadku pod ČVS: ORP-18/OVK-NM-2013 spojená s inou trestnou vecou sťažovateľa. Sťažnosť sťažovateľa podaná proti tomuto uzneseniu bola uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. Pv 128/11/3304 zo 4. októbra 2013 zamietnutá ako nedôvodná.

Sťažovateľ podal 16. mája 2013 okresnej prokuratúre písomnú sťažnosť na postup vyšetrovateľa Policajného zboru činného v označenom prípravnom konaní. Okresná prokuratúra mu 12. novembra 2013 doručila „*písomné vyrozumenie k tejto sťažnosti*“, ktoré sťažovateľ namietal žiadosťou o preskúmanie postupu okresnej prokuratúry adresovanou Krajskej prokuratúre v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“). Listom zo 14. októbra 2013 krajská prokuratúra sťažovateľovi oznámila, že uznesenie okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti č. k. Pv 131/13-9 z 31. mája 2013 bolo sťažovateľovi okresnou prokuratúrou doručované do ústavu na výkon väzby. Sťažovateľ na tomto mieste uvádza, že sa v tom čase už vo väzbe nenachádzal a okresnej prokuratúre musela byť táto skutočnosť známa, preto bola povinná doručiť mu označenú písomnosť na adresu jeho trvalého pobytu. Sťažovateľ ďalej uvádza: *«Až dňa 14.10. 2013 bolo môjmu obhajcovi JUDr. Podobovi doručené „v jednej obálke“ uznesenie prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom Pv 131/13-9 z 31.05. 2013 spolu s uznesením Pv 128/11-111 zo dňa 04.10.2013, teda uznesenie prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom Pv 131/13-9 z 31.05. 2013 bolo môjmu obhajcovi doručené až po štyri a pol mesiaci, pričom mne „osobe*

obvineného “ do dnešného dňa nebolo doručené uznesenie prokurátora Pv 131/13-9 z 31.05. 2013 a uznesenie prokurátora Pv 128/11-111 zo dňa 04.10.2013 mi bolo doručené až dňa 22. apríla 2014. Nedoručením mi uznesenia prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom sp.zn. Pv 131/13-9 z 31.05. 2013 som ako obvinený bol poškodený na svojom práve na obhajobu v tom, že márne uplynula doba troch mesiacov, v ktorej som mal právo žiadať o mimoriadny opravný prostriedok generálneho prokurátora SR podľa § 363 Trestného poriadku.»

Sťažovateľ ďalej argumentuje: „Vzhľadom na uvedené pochybenia príslušného prokurátora a aj vyšetrovateľa som požiadal o vykonanie úplnej revízie trestného spisu ako aj dozorového spisu prokurátora a súčasne podľa § 364 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku som podal generálnemu prokurátorovi návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku a žiadal som po preskúmaní veci aby bolo uznesenie okresného prokurátora v Novom meste nad Váhom pod č.p. Pv 131/13-9 z 31.05. 2013 o zamietnutí sťažnosti obvineného podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku zrušené, ako aj uznesenie vyšetrovateľa OKP Okresného riaditeľstva PZ Nové Mesto nad Váhom pod ČVS:ORP-18/OVK-NM-2013 zo dňa 18.03.2013 o vznesení obvinenia, ako aj uznesenie okresného prokurátora v Novom meste nad Váhom pod č.p. Pv 128/11-111 zo 04. 10.2013 o zamietnutí sťažnosti obvineného podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku proti uzneseniu vyšetrovateľa o spojení vecí, ako aj uznesenie vyšetrovateľa PZ ČVS:ORP-79/OVK-NM-2011 z 15.07.2013 o spojení vecí, lebo týmito rozhodnutiami a v konaní, ktoré im predchádzalo bol porušený zákon v neprospech obvineného.“

Generálna prokuratúra listom sp. zn. IV Pz 28/14/1000 z 25. marca 2014 sťažovateľovi oznámila, že o jeho návrhu na postup podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku nie je možné konať, pretože bol zaslaný po uplynutí zákonnej trojmesačnej lehoty, ktorej začiatok plynutia je určený momentom nadobudnutia právoplatnosti napadnutých rozhodnutí.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa generálna prokuratúra „nenapravila protiprávny stav“, v čom vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a poukazuje tiež na „nečinnosť zo strany prokurátora Okresnej prokuratúry

v *Novom Meste nad Váhom*“, ktorá nebola podľa názoru sťažovateľa „*braná do úvahy*“, a uvádza, že z tohto dôvodu v sťažnosti namieta aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Opierajúc sa o uvedené skutočnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci rozhodol nálezom, v ktorom by vyslovil porušenie jeho základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV Pz 28/14/1000, prikázal generálnej prokuratúre, „*aby vo veci podaného návrhu sťažovateľa znovu konala a rozhodla*“, a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne

neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že postupom generálnej prokuratúry, ktorá nevyhovela jeho návrhu na zrušenie označených právoplatných uznesení prijatých v prípravnom konaní, bolo porušené jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy. Sťažovateľ takisto namieta, že došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže podľa jeho názoru generálna prokuratúra nerefletovala na ním namietanú nečinnosť okresnej prokuratúry.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti sťažovateľa a priložených písomnosti zistil tieto relevantné skutočnosti, z ktorých pri svojom rozhodovaní vychádzal:

Uznesením ČVS:ORP-18/OVK-NM-2013 z 18. marca 2013 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) Trestného zákona, pričom sťažovateľ uplatnil proti tomuto uzneseniu sťažnosť. Okresná prokuratúra uznesením č. k. Pv 131/13-9 z 31. mája 2013 podanú sťažnosť ako nedôvodnú zamietla. Predmetné uznesenie bolo obhajcovi sťažovateľa doručené až 14. októbra 2013. Ďalšie uznesenie okresnej prokuratúry sp. zn. 128/11/3304 zo 4. októbra 2013 o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu o spojení vecí bolo obhajcovi sťažovateľa doručené bezodkladne – 14. októbra 2013.

V liste sp. zn. IV Pz 28/14/1000 z 25. marca 2014 generálna prokuratúra uviedla, že sťažovateľom namietané uznesenie vyšetrovateľa Policajného zboru o vznesení obvinenia z 18. marca 2013 nadobudlo právoplatnosť 31. mája 2013, keď bola uznesením okresnej prokuratúry zamietnutá sťažnosť sťažovateľa, a druhé namietané uznesenie o spojení vecí nadobudlo právoplatnosť 4. októbra 2013, keď bola takisto uznesením okresnej prokuratúry

zamietnutá sťažovateľom podaná sťažnosť. V tomto kontexte citovala generálna prokuratúra ustanovenie § 364 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého môže obvinený podať návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia. Odvolávajúc sa na označenú právnu úpravu generálna prokuratúra skonštatovala, že návrh sťažovateľa na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku bol podaný 24. januára 2014 a generálnej prokuratúre doručený 30. januára 2014, teda zjavne po uplynutí trojmesačnej lehoty od nadobudnutia právoplatnosti napadnutých rozhodnutí, a z tohto dôvodu nie je možné o návrhu sťažovateľa konať.

Generálna prokuratúra zároveň sťažovateľa upovedomila o prijatí opatrení na odstránenie sťažovateľom namietaných nedostatkov prípravného konania súvisiacich s doručovaním rozhodnutí a včasným predkladaním spisov.

Jedným z elementov „spravodlivého procesu“ reprezentujúcim tento všeobecný pojem sú záruky obhajoby. Účelom práva obhajoby je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (II. ÚS 8/96). Toto právo sa s rovnakou intenzitou zaručuje vo všetkých fázach trestného konania. Pozitívny záväzok Slovenskej republiky pri realizácii práv obvineného v trestnom konaní je zabezpečený cestou Trestného poriadku, ktorý je právnym predpisom upravujúcim postup v trestnom konaní. Trestný poriadok v jednotlivých fázach trestného konania zaručuje ústavou garantované právo obhajoby.

Podľa § 2 ods. 9 Trestného poriadku každý, proti komu sa vedie trestné konanie, má právo na obhajobu.

Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený má právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky.

Podľa § 34 ods. 4 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť vrátane významu priznania a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Jedným z ustanovení konkretizujúcich právo obvineného na obhajobu sú aj ustanovenia § 363 a nasledujúcich Trestného poriadku.

Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktorému predchádzalo, bol porušený zákon. Porušením zákona sa rozumie podstatné pochybenie, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

Podľa § 364 ods. 1 Trestného poriadku návrh na postup podľa § 363 ods. 1 môže obvinený vo svoj prospech podať do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

Právna úprava zakotvujúca inštitút zrušenia právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní ako jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov predstavujúcich zásah do stability právoplatných rozhodnutí orgánov prípravného konania reguluje jeho aplikáciu stanovením jasných hraníc, keď jeho použitie podmieňuje existenciou iba takého podstatného pochybenia, ktoré predstavuje porušenie zákona a jeho uplatnenie limituje zákonnou lehotou troch mesiacov počínajúcou momentom právoplatnosti napádaného rozhodnutia.

Je nepochybné, že okresná prokuratúra, ktorá nezabezpečila včasné doručenie uznesenia o vznesení obvinenia strane obhajoby a toto jej doručila až po uplynutí lehoty, ktorá limituje možnosť obvineného podať vo svoj prospech návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku, zmarila právo sťažovateľa takýto návrh uplatniť.

Rešpektovanie práva na spravodlivý proces prokuratúrou ako orgánom dozoru nad zákonnosťou prípravného konania je potrebné skúmať s ohľadom na prípravné konanie ako celok. Ústavný súd je toho názoru, že odňatie možnosti realizovať svoju obhajobu v prípravnom konaní je možné napraviť, pokiaľ strana obhajoby takú možnosť, hoci neskôr vo fáze prípravného konania dostane (obdobne pozri napr. rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Serves proti Francúzsku* z 20. októbra 1997, vo veci *Twalib proti Grécku* z 9. júna 1998).

Aj v ďalšej fáze prípravného konania sťažovateľ disponuje možnosťami realizovať svoju obhajobu a prezentovať námietky, ktoré uplatnil v podanom návrhu na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku (ktorých obsah však ústavnému súdu bližšie neprezentoval), kde má v prípade ich potenciálnej opodstatnenosti šancu dosiahnuť výsledok obdobný možnostiam právnej úpravy zakotvujúcej mimoriadny opravný prostriedok zrušenia právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní (pozri § 215 – Zastavenie trestného stíhania).

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že zvolený postup generálnej prokuratúry, ktorá sa sťažovateľovým návrhom na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku vzhľadom na zmeškanie lehoty nezaoberala, neprekračuje limity práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a je teda, napriek označeným okolnostiam prípadu, ústavnoprávne akceptovateľný.

Pokiaľ ide o sťažovateľom uplatnenú námietku porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, poukazuje ústavný súd na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je primárnym účelom ústavnej sťažnosti poskytnutie ochrany právam, ktorých porušenie sa namieta, v prípadoch, v ktorých ostatné právne prostriedky nápravy zlyhali, respektíve neviedli k náprave. Z obsahu odpovede generálnej prokuratúry však vyplýva, že na námietky sťažovateľa o prietáhoch v prípravnom konaní reflektovala a výslovne ho upovedomila o prijatých opatreniach pre účely zjednania nápravy. Za takýchto okolností by ingerencia ústavného súdu znamenala duplicitné poskytnutie ochrany označenému právu v rozpore so zmienenou judikatúrou.

Vzhľadom na všetky uvedené čiastkové závery dospel ústavný súd k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci konajúcej generálnej prokuratúry v danom prípade sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľom označených čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 2 ústavy, preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené závery rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2014